

EEN LANGE ADEM... IN STALBOUW

Wie één stal heeft gezien, weet ook hoe de stal van de buurman eruit ziet. De stallen die de Rijksdienst opleverde in de Flevopolder eind jaren zeventig zijn nagenoeg allemaal hetzelfde. Met doorlopende aanpassingen door te voeren houdt Johan Dekker de stal bij de tijd. 'Je moet blijven investeren in comfort voor koe en boer.'

Zessen zestig meter lang, vierentwintig meter breed en een nokhoogte van vijf meter vijftig. Het zijn de standaard afmetingen van de ligboxenstallen die de Rijksdienst voor IJsselmeerpolders in 1976 aan de lopende band afleverde voor zijn pachters op de nieuwe zeeklei in oostelijk Flevoland. Johan (41) en Carla (37) Dekker uit Zeewolde werken 28 jaar later nog steeds in de 2+2-rijige ligboxenstal waarin ze nu 135 melkkoeien en een kleine tachtig stuks jongvee huisvesten. 'Ik noem dit staltype wel eens de lagekostenstal van de jaren zeventig', start Dekker gekcherend. 'De overheid zat destijds als gevolg van de oliecrisis wat krap bij kas en daarom werden de stallen van hout gemaakt.' De familie Dekker kocht het bedrijf acht jaar geleden met 48 hectare grond. Het gaf de mogelijkheid om het ouderlijk bedrijf dat hij samen met zijn broer en vader via een v.o.f. bewerkte even verderop in Zeewolde te splitsen. Momenteel worden besprekingen gevoerd die daadwerkelijke overname moeten voltooien. 'De overname is meteen de reden waarom we voorlopig nog verder moeten met deze stal. Er is financieel geen ruimte voor nieuwbouw. Een nieuwe stal moet je terugverdienen, in een oude stal kun je het verdienen.'

Koevoet en hamer

De bijna dertigjarige houten stal oogt vol, maar toch ziet Dekker nog wel mogelijkheden om met geringe bedragen aanpassingen door te voeren om zoals hij zegt 'te investeren in comfort voor koe en boer'. 'De stal is afgeschreven, maar we willen de inrichting wel bij de tijd houden. Zo hebben we direct

na de aankoop de ventilatie aangepast. Dat is het voordeel van een houten stal. Met een koevoet en een hamer hadden we binnen een uur de ventilatie-opening van 15 naar 80 centimeter vergroot.' De Engelse boxen hadden al plaatsgemaakt voor zwevende, koematrassen leveren het nodige ligcomfort en ventilatoren zorgen in de zomer voor verkoeling. De dichte vloer vormt nu nog het grootste struikelblok voor een optimaal koecomfort. 'We hebben de vloer al een keer opgeruwd maar binnen twee jaar moet er toch iets totaal nieuws komen. Ik denk aan het leggen van oude rubberen mijnbanden achter het voerhek of het wordt misschien wel gietasfalt. In ieder geval wil ik van die mestketting af.' Net als de vloeraanpassingen staan ook veranderingen op stapel voor de melkput. In huis liggen offertes om de huidige 2x7-visgraatmelkput om te vormen tot een 2x11-zestiggradenmelkput. Geraamde kosten: 30.000 euro. 'Dat noem ik investeren in comfort voor de boer. Het scheelt straks een uur melken per dag.'

Kijkt Dekker niet met jaloerse blikken naar al die nieuw gebouwde stallen? 'Ik ben gewoon reëel, ik heb voorlopig geen geld voor nieuwbouw. Het is juist een uitdaging om creatief om te gaan met oude gebouwen. Ik heb laatst een rekensom gemaakt wat het kost om op de voergang twee rijen boxen te plaatsen, de boxen aan de muurkant te verplaatsen en vervolgens buiten rondom de stal te voeren. Dan is er plaats voor 300 koeien. Kunnen we voorlopig toch nog weer vooruit.'

Jaap van der Knaap

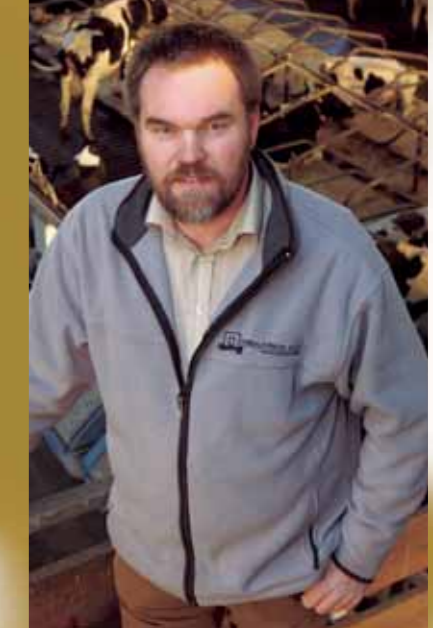

DE KOE

Duurzaamheid in de showing

Bijna twintig jaar was Marijke 6 (v. Very) toen ze dit voorjaar in Etten-Leur gekroond werd tot publiekscampioene. 'Ik geloof niet dat we iets speciaals doen om koeien oud te laten worden', vertelt eigenaar René Michielsen uit Alphen. Marijke 6 kreeg dit jaar nog de excellentstatus en werd uiteindelijk twintig jaar en drie maanden. 'Maar ineens was het over en leek ze pijn te krijgen. Eind november hebben we haar laten inslapen.'

DE EXPERT DURK DURKSZ

'Op zoek naar ijzer- en betonvrije stal'

'De overgang van grupstal naar ligboxenstal is vooral een reactie geweest van de zoektocht om arbeid te kunnen besparen. Tegenwoordig staat bij huisvesting het welzijn van de koe meer centraal.' Durk Durksz, per januari start hij als bedrijfsleider van het Praktijkcentrum Nij Bosma Zathe, beantwoordt de vraag hoe hij het begrip duurzaam verweven ziet met huisvesting. 'Door de overgang naar de ligboxenstal kreeg de koe weliswaar veel meer bewegingsvrijheid, maar daartegenover staat dat ze wel de hele dag in haar eigen mest moet rondlopen. Daarbij kun je een betonnen ondergrond niet echt als ideaal omschrijven. Als onderzoekinstelling bekijken we nu hoe we in de toekomst een beton- en ijzervrije stal kunnen bouwen. We hebben wel eens gedacht aan een zandbed waarin koeien vrij rondlopen en een robot de mest wegneemt. Maar misschien wordt het wel een stal met een loopvlak van kunststof of rubber waar directe mestafvoer plaatsvindt.'

Johan Dekker: 'Ik boer in de lage kostenstal van de jaren zeventig'

Creatief met oude gebouwen